

लोक सेवा आयोग

अप्राविधिक तर्फका न्याय, प्रशासन, लेखापरीक्षण र संसद सेवा, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, खरिदार वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

**द्वितीय पत्र (Paper II) : -
कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)**

खण्ड (A): 40 अङ्ग Section (A): 40 Marks	४ प्रश्न×५ अङ्ग = २० अङ्ग २ प्रश्न×१० अङ्ग = २० अङ्ग
--	---

१. कार्यालय व्यवस्थापन

१.१ कार्यालय र कर्मचारी

१.१.१ कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार

१.१.२ सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू

१.१.३ कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार

१.१.४ कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन

१.२ कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure)

१.२.१ पत्र व्यवहार (Correspondence)

१.२.१.१ परिचय, उद्देश्य र चिठी/पत्रका गुणहरू

१.२.१.२ चिठीका प्रकार (प्रयोग र प्राथमिकताको आधारमा)

१.२.१.३ दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch)

१.२.१.४ सूचना (Information/Notice): परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order)

१.२.२ टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

१.२.३ प्रतिवेदन लेखन - परिचय, तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू र प्रकार

१.३ अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)

१.३.१ अभिलेख (Record) : परिचय, उद्देश्य र प्रकार

१.३.२ अभिलेख व्यवस्थापनमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग

१.३.३ फाइलिङ (Filing): परिचय, आवश्यकता, विधि एवं तरिकाहरू

१.३.४ अनुक्रमणिका (Indexing) को परिचय, महत्व र प्रकार

१.४ बैठक व्यवस्थापन तथा निर्णय अभिलेख (Minuting)

१.५ जनसम्पर्क र सेवाग्राही गुनासो व्यवस्थापनको तरिका र विधि

खण्ड (B): 30 अङ्ग Section (B): 30 Marks	२ प्रश्न×५ अङ्ग = १० अङ्ग २ प्रश्न×१० अङ्ग = २० अङ्ग
--	---

२. संविधान र नागरिक सचेतना

२.१ नेपालको संविधान

२.१.१ मौलिक हक र कर्तव्य

२.१.२ राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व

२.२ देहायका संगठनको परिचय तथा कार्यहरू

२.२.१ अखिलयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग

२.२.२ महालेखा परीक्षकको कार्यालय

२.२.३ लोक सेवा आयोग

लोक सेवा आयोग

अप्राविधिक तर्फका न्याय, प्रशासन, लेखापरीक्षण र संसद सेवा, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, खरिदार वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.२.४ निर्वाचन आयोग
२.२.५ राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
२.२.६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
२.२.७ संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय
२.२.८ संघीय संसद सचिवालय
- २.३ नागरिक सचेतना (Civic Conscience) : चारित्रिक विकास (Character Development), मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व (Civil Rights & Duties) तथा अनुशासन र सकारात्मक सोच (Discipline & Positive Thinking)

खण्ड (C): 30 अङ्क Section (C): 30 Marks	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३० अङ्क
--	-----------------------------

३. सामान्य गणित

- ३.१ गणितका आधारभूत क्रियाहरू तथा ऐकिक नियम (Fundamental Operations in Mathematics & Unitary Method)
३.२ भिन्न, दशमलव, प्रतिशत र अनुपात (Fraction, Decimal, Percentage& Ratio)
३.३ नाफा, नोक्सान र छुट (Profit, Loss & Discount)
३.४ कर, कमिसन र हासकट्टी (Tax, Commission & Depreciation)
३.५ साधारण व्याज र मिश्रित व्याज (Simple Interest & Compound Interest)
३.६ औसत (Average)
३.७ घरायसी अड्कगणित (Household/Home Arithmetic) : विजुली, पानी र टेलिफोनको महसुल तथा मुद्रा विनिमय सम्बन्धी (Simple problems related electricity, water and telephone bills and money exchange)
३.८ क्षेत्रमिति (Mensuration): लम्बाई, चौडाई, परिमिति, क्षेत्रफल र आयतन (Length, Breadth, Perimeter, Area & Volume)

.....

द्रष्टव्य : उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ।

लोक सेवा आयोग

अप्राविधिक तर्फका न्याय, प्रशासन, लेखापरीक्षण र संसद सेवा, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, खरिदार वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीयपत्र (Paper III) : कार्य ज्ञान सम्बन्धी (Job knowledge related)

खण्ड (A): 35 अङ्क Section (A): 35 Marks	३ प्रश्न×५ अङ्क = १५ अङ्क २ प्रश्न×१० अङ्क = २० अङ्क
--	---

१. सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन

- १.१.१ निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू
- १.१.२ निजामती सेवाको गठन, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
- १.१.३ कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय सजाय र अवकाश
- १.१.४ कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण र कर्तव्यहरू
- १.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ र महत्व तथा सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- १.३ सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter) : महत्व र आवश्यकता
- १.४ सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ को परिच्छेद १, २, ४ र ५
- १.५ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को परिच्छेद १, २ र ४
- १.६ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को परिच्छेद १ र २
- १.७ संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय तथा अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७ को परिच्छेद २ (संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको अन्तरसम्बन्धका आधारहरू)
- १.८ खाद्य अधिकार तथा खाद्य सम्प्रभुता ऐन, २०७५ परिच्छेद १, २ र ३
- १.९ व्यक्तिगत घटना दर्ता (Vital Registration)
- १.१० राष्ट्रिय परिचय-पत्र (National Identity Card)
- १.११ विद्युतीय शासन प्रणाली (E-governance) को सामान्य परिचय
- १.१२ सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको महत्व र प्रयोग गर्दा अपनाउनु पर्ने सावधानीहरू

खण्ड (B): 35 अङ्क Section (B): 35 Marks	३ प्रश्न×५ अङ्क = १५ अङ्क २ प्रश्न×१० अङ्क = २० अङ्क
--	---

२. लेखा प्रणाली र आर्थिक प्रशासन

- २.१ लेखा र लेखा प्रणाली : परिचय, उद्देश्य र विशेषताहरू
- २.२ बजेट अनुमान र स्वीकृति तथा मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (LMBIS) सम्बन्धी जानकारी
- २.३ खाता सूची (Charts of Accounts), एकलखाता कोष (TSA), राजश्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (RMIS) र कम्प्युटराइज्ड सरकारी लेखा प्रणाली (CGAS) र धरौटी लेखा
- २.४ गोश्वारा भौचर, बैक नगदी किताब, बजेट हिसाब, मास्केवारी, खर्चको फाँटवारी, बैक हिसाब विवरण, आर्थिक विवरण सम्बन्धी जानकारी

३. सार्वजनिक खरिद तथा जिन्सी व्यवस्थापन

- ३.१ सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन : उद्देश्य, महत्व, विधि र प्रकृया
- ३.२ जिन्सी व्यवस्थापन : माग फाराम, खरिद आदेश, दाखिला रिपोर्ट, जिन्सी खाता, जिन्सी निरीक्षण, खरिद र लिलाम
- ३.३ सरकारी सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS) सम्बन्धी जानकारी

लोक सेवा आयोग

अप्राविधिक तर्फका न्याय, प्रशासन, लेखापरीक्षण र संसद सेवा, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, खरिदार वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

४. सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन र लेखापरीक्षण प्रणाली

- ४.१ लेखापरीक्षणको परिचय, उद्देश्य र प्रकार
- ४.२ बेरुजु, बेरुजु फछ्यैट, बेरुजु लगत र सम्परीक्षण
- ४.३ मूल्य अभिवृद्धि कर : परिचय, दर्ता र खारेजी प्रक्रिया, कर विवरण दाखिला, कर कट्टी सम्बन्धी व्यवस्था तथा कर लाग्ने र नलाग्ने वस्तु सम्बन्धी जानकारी
- ४.४ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ (आन्तरिक नियन्त्रण तथा लेखापरीक्षण र वित्तिय उत्तरदायित्व, जिम्मेवारी एंव जवाफदेहिता सम्बन्धी व्यवस्था)
- ४.५ आयकर ऐन, २०५८ को परिच्छेद १७ (भुक्तानी कर कट्टी सम्बन्धी व्यवस्था)
- ४.६ लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ (दफा ८- लेखापरीक्षण गर्ने विषय)

खण्ड (C): 30 अङ्क Section (C): 30 Marks	२ प्रश्न×५ अङ्क = १० अङ्क २ प्रश्न×१० अङ्क = २० अङ्क
--	---

५. कानून र न्याय सम्बन्धी जानकारी

- ५.१ कानूनको अर्थ, महत्व र कानूनका स्रोतहरू
- ५.२ ऐन, नियम, विनियम, गठन आदेश र राजपत्रको सामान्य परिचय
- ५.३ अदालतका तह, संरचना र क्षेत्राधिकार
- ५.४ हकदैया, हदम्याद, म्याद र तारिखको परिचय
- ५.५ लिखतमा पुर्याउनु पर्ने रीत, दर्ता र दरपीठ
- ५.६ म्याद तामेली
- ५.७ जाहेरी दरखास्त, पक्राउ पूर्जी, वरामदी मुचुल्का, अभियोगपत्र र प्रारम्भिक सुनुवाइ
- ५.८ निःशुल्क कानूनी सहायता
- ५.९ मुलुकी देवानी संहिता र देवानी कार्यविधि संहिताका प्रमुख विशेषताहरू
- ५.१० मुलुकी अपराध संहिता र मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिताका प्रमुख विशेषताहरू

.....

द्रष्टव्य : उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ ।